

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : मे – २०२३

प्रथम वर्ष

सत्र – २

विषय:- समाजशास्त्राची ओळख (भाग-२) (SCG-201)

दिनांक: २५/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन) (४०)

- कुटुंबाची व्याख्या द्या. कुटुंबाची वैशिष्ट्ये व कार्ये विशद करा.
- धर्म ही संकल्पना स्पष्ट करा. विविध समाजशास्त्रज्ञांचे धर्माबद्दलचे विचार स्पष्ट करा.
- श्रमविभाजनाची व्याख्या करा. श्रमविभाजनाचे प्रकार, गुणदोष सोदाहरण स्पष्ट करा.
- सामाजिक परिवर्तन म्हणजे काय ? सामाजिक परिवर्तनास कारणीभूत अंतःस्थ व बहिःस्थ प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३०)

- विवाहोत्तर निवासाचे नियम
- कुटुंबाचे प्रकार लिहा.
- धर्माची कार्ये मांडा.
- शिक्षणाचा अर्थ, वैशिष्ट्ये व महत्त्व स्पष्ट करा.
- राष्ट्रवादाचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (३०)

- राज्याचा अर्थ आणि राज्य अस्तित्वात येण्यासाठी आवश्यक घटक
- विनीमयाची व्याख्या करा. विनीमयाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- बाजारपेठेची व्याख्या लिहा. बाजारपेठेचे वर्गीकरण मांडा.
- सामाजिक परिवर्तनाच्या गतीवर परिणाम करणारे घटक सोदाहरण स्पष्ट करा.

Translation in English

Sub: Introduction to Sociology (Part-II) (SCG-201)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Define family. Elucidate characteristics and functions of family.
2. Explain concept of religion. State views of different sociologists on religion.
3. Define division of labor. Explain types, merits and demerits of division of labor with examples.
4. What is social change? Explain internal and external processes responsible for social change.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Rules of residence after marriage
2. Write on types of family
3. State functions of religion
4. Explain meaning, importance and objectives of education
5. Explain - Merits and demerits of nationalism

Q.3. Write short notes (Any Two) (30)

1. Meaning and elements of state
  2. Define exchange. Explain types of exchange
  3. Define market. State classification of market
  4. Illustrate with examples the factors which determine the rate of social change
-